

NATURVETENSKAPLIGA FAKULTETEN

Fakultetskansliet för naturvetenskap
Marie Emanuelsson

Yttrande

Miljö- och energidepartementet

Remiss gällande promemoria om nationellt förbud mot plastartiklar i kosmetiska produkter som är avsedda att sköljas av

Naturvetenskapliga fakulteten har fått i uppdrag att för Göteborgs universitets räkning svara på rubricerad remiss. Yttrandet bygger på synpunkter lämnade av docent Bethanie Carney Almroth, institutionen för biologi och miljövetenskap. Dekan Elisabet Ahlberg vid Naturvetenskapliga fakulteten har vid ledningsgruppens sammanträde 2017-04-04, efter föredragning av Marie Emanuelsson, beslutat avge följande yttrande.

Göteborgs universitet anser att förslaget är rimligt och genomförbart. Universitetet stödjer förslaget som helhet och anser att Miljö- och energidepartementets omarbetning i huvudsak är bra. Som det tydligt framgår av texten, har liknande lagförslag och förbud redan trätt i kraft i andra länder.

Göteborgs universitet har synpunkter på två delar av förslag:

1. Göteborgs universitet stödjer definitionen av 'plast', som används i förslaget där även naturligt förekommande polymerer omfattas. Vi ifrågasätter dock förslaget att en riskbedömning av möjliga miljöskador som uppstår vid användning av naturligt förekommande polymerer ska kunna leda till ett undantag från förbudet (s. 6, tredje stycket): *Om plastpartiklar som består av naturligt förekommande polymerer kan användas i kosmetiska produkter utan risk för skada på miljön måste därför avgöras från fall till fall.* Bevisbördan ligger hos producenten/distributören/försäljaren, men vad som krävs för att visa på ofarlighet i produkten och vilka tester som ska tillämpas är otydliga. Vetenskapliga diskussioner kring miljöeffekter av plastpartiklar behandlar både partikeltoxicitet och kemisk toxicitet, och forskarna inom fältet är inte överens om vilka standardiserade testmetoder som är lämpligast för att bedöma toxiciteten. Därför blir bedömning om undantag svår att genomföra i praktiken.

2. Det framgår inte tydligt om förbudet även föreslås gälla smink och andra produkter med 'glitter', som ofta består av små platspartiklar. Punkt 2 i promemorians förslag (s. 2), ”kosmetisk produkt som [...] 2. är avsedd att avlägsnas eller spottas ut efter att den används på hud, hår, slemhinnor eller tänder”, ligger nära definitionen av kosmetiska produkter i Europaparlamentets och rådets förordning (se nedan). Definitionen i förordningen är dock mer inkluderande, medan det är otydligt huruvida det svenska förbudet också föreslås omfatta smink. Smink och nagellack är två typer av produkter som ofta innehåller glitter, som används för att förändra utseende av människokroppens yttre delar, och som är avsedda att sköljas av efter användning.

(Från (EG) nr 1223/2009 artikel 2.1: *I denna förordning avses med a) kosmetisk produkt: ämnen eller blandningar som är avsedda att appliceras på människokroppens yttre delar (överhud, hår och hårbotten, naglar, läppar och yttre könsorgan) eller på tänder och slemhinnor i munhålan i uteslutande eller huvudsakligt syfte att rengöra eller parfymera dem eller förändra deras utseende, skydda dem, bibehålla dem i gott skick eller korrigera kroppslukt).*

Det finns i dagsläget ersättningsprodukter/partiklar som kan användas i olika kosmetiska produkter, t.ex. mika som ersätter glitter, eller nermald valnötsskal/aprikosnöt som kan användas i skrubbkräm. Det är möjligt att dessa partiklar också kan ha negativa effekter på exponerade organismer, men analys av toxiciteten av dessa ersättningspartiklar ligger utanför den nuvarande diskussionen. Göteborgs universitet anser att det är fördelaktigt att promemorian fokuserar på plast så som den definieras här.